

УДК 94:796.332.092(=163.41)(497.5)"1993/1994"

DOI <https://doi.org/10.31212/tokovi.2026.2.gul.243-272>

Оригинални научни рад/Original scientific paper

Примљен/Received: 2. 4. 2026.

Прихваћен/Accepted: 14. 8. 2026.

Милан Гулић

Институт за савремену историју

milan.gulic@gmail.com

ORCID: 0000-0001-5964-0158

Недојша Стамболија

Институт за савремену историју

nstambolija@yahoo.com

ORCID: 0000-0003-1546-9090

„И фудбалери бране Крајину”: Друго фудбалско првенство Републике Српске Крајине 1993/1994

АПСТРАКТ: У чланку се говори о другом фудбалском првенству Републике Српске Крајине 1993–1994. године и околностима у којима се одвијало. Ово првенство је, убрзо се показало, било једино које је одржано колико-толико у мирним условима, имајући на уму да је рат и даље трајао, али и посљедње које је завршено. Такмичење је поново имало регионални карактер, а круна је била завршни турнир у Белом Манастиру, тј. Барањи, крајем јула 1994. године. Титулу је освојила „Шпарта“ из Белог Манастира. Рад је заснован на писању штампе из Србије, Републике Српске и Републике Српске Крајине, објављеним и нео-бјављеним документима и стручној литератури.

КЉУЧНЕ РИЈЕЧИ: Грађански рат у Хрватској, Република Српска Крајина, фудбал, друго фудбалско првенство, Бели Манастир, „Шпарта”, „Банија”, „Борац (Бобота)”, „Динара”, „Беговача”.

Уводна размајрања

У околностима крвавог грађанског рата који је у другој половини 1991. године захватио Републику Хрватску, која се налазила на путу афирмације своје независности и раскида свих веза са југословенским државним оквиром, у Книну је 19. децембра проглашена Република Српска Крајина (РСК).¹ Објединивши три постојеће српске аутономне области настале на тлу Републике Хрватске – Српску Аутономну Област Крајина, Српску Област Славонија, Барања и Западни Срем и Српску Аутономну Област Западна Славонија, РСК је свој живот почела као Заштићена зона Уједињених нација (United Nations Protected Areas – UNPA). Размјештање Заштитних снага Уједињених нација (United Nations Protection Force – UNPROFOR) на њеном тлу омогућило је да се повуку одређени потези у циљу нормализације живота на подручју Сјеверне Далмације, Лике, Кордуна, Баније, Западне Славоније, Барање, Источне Славоније и Западног Срема, које је објединила РСК.

У таквим околностима, 25. јула 1992. године у Србу (код Доњег Лапца) формиран је Фудбалски савез Републике Српске Крајине (ФС РСК), као први организовани струковни спортски савез у РСК. Сједиште ФС РСК било је у престоници РСК – Книну, а у његовом саставу дјеловало је пет регионалних фудбалских савеза (РФС): РФС Сјеверна Далмација и Лика, са сједиштем у Грачацу; РФС Банија и Кордун, са сједиштем у Петрињи; РФС Западна Славонија, са сједиштем у Окучанима; РФС Источна Славонија и Западни Срем, са сједиштем у Вуковару; и РФС Барања, са сједиштем у Белом Манастиру.²

1 Више о проглашењу РСК: Milan Gulić, „The Birth of Republic of Serb Krajina”, in *Repeating History 1941–1991? Two break-ups of Yugoslavia as repeated History? Serbian perspectives*, eds. Predrag J. Marković and Bojan B. Dimitrijević (Belgrade: Institute for Contemporary History, 2021), 316–322; Милан Гулић, „Проглашење Републике Српске Крајине: у сјенци Венсовог плана”, у *Право на историјање: зборник радова из историје Републике Српске*, прир. Предраг Лозо (Бања Лука: Јавна установа Службени гласник Републике Српске, 2025), 263–339; Milan Gulić, „Nastanak i rad Skupštine Srpske Autonomne Oblasti Krajina (30. 4 – 19. 12. 1991)”, *Istorija 20. veka* 44, br. 2 (2026), 543–562.

2 Drago Kovačević, *NK Dinara, Knin 1913–2013: ni manjeg grada ni većeg kluba* (Beograd: Udruženje bivših igrača i prijatelja NK Dinara Knin, 2013), 67; Jovan Vučenović, „Sport i fizička kultura u Republici Srpska Krajina”, у *Република Српска Крајина: историјски*

Захваљујући томе, у септембру 1992. године почело је прво фудбалско првенство РСК, које се играло по регионалном принципу. У пет регионалних лига у организацији пет регионалних фудбалских савеза такмичило се укупно 59 тимова. Лигу Сјеверне Далмације и Лике чинило је 14 клубова, лигу Баније и Кордуна 12, лигу Западне Славоније осам, лигу Источне Славоније и Западног Срема 15, а лигу Барање десет. Осим тога, Источна Славонија и Западни Срем, као и Барања, имале су и другу лигу, у којима се такмичило укупно 18 клубова. Ако саберемо све прволигаше и друголигаше, у првом фудбалском првенству РСК такмичило се укупно 77 клубова. Пет побједника регионалних лига – „Динара” из Книна, „Банија” из Глине, „Беговача” из Шеовице (код Пакраца), „Хајдук Мирко” из Мирковаца и „Шпарта” из Белог Манастира сусрело се на завршном турниру у Глини и Петрињи почетком августа 1993. године, а титулу првог шампиона РСК освојила је „Банија” из Глине, побједник лиге Баније и Кордуна.³

С обзиром на то да је 9. септембра 1993. године Хрватска војска покренула нову нападну операцију, којом су обухваћена српска села у Медачком цепу, тј. у залеђу Госпића, безбједносна ситуација је поново била угрожена, па ни спортска такмичења нису могла да се одвијају онако како је било планирано.⁴ Осим што безбједносне прилике нису дозвољавале да се организују спортске манифестације, и многи фудбалери су

и геополитички узроци формирања, окупација и посљедице. Реферати и саопштења, ур. Момчило Суботић, Мирко С. Радаковић и Момчило Диклић (Београд: Удружење „Крајишки привредник”; Институт за политичке студије, 2016), 220–221.

3 Вељко Стамболија, ур., *Први фудбалски шампионат Републике Српска Крајина у сезони 1992/93*. (Глина: Информациони центар Скупштине општине Глина, Фудбалски клуб „Банија” – Глина, 1993), 10–23; Милан Гулић и Небојша Стамболија, „У предасима између битака: Прво фудбалско првенство Републике Српске Крајине 1992/1993”, *Токови историје* 31, по. 1 (2023), 169–170.

4 Више о хрватској агресији на подручје Медачког цера и страдању српског становништва у „крвавом септембру у Лици”, како је та војна операција остала упамћена у колективном сјећању крајишких Срба: Драган Пјевач и Душко Челић, прир., *Рајни злочини над Србима у Хрватској 1991–1995. Рајни злочини над Србима на Косову и Метохији 1998–2004*. (Београд: Координација српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије, 2019), 102–115; Branka Vierda i Nikola Puharić, *Politika brisanja: Operacija Džep 93 i njene posljedice* (Zagreb: Srpsko narodno vijeće, 2025).

„спортске реквизите заменили оружјем и стали на бранику отаџбине”.⁵ Зато је нова сезона у фудбалском првенству у свим регијама, осим Источне Славоније и Западног Срема, почела тек у прољеће 1994. године. Такмичења су тада била могућа захваљујући смиривању прилика на фронту, које је постигнуто захваљујући споразуму о божићном примирју. Важење документа потписаног на граничном прелазу Турањ три пута је продужавано, па је божићно примирје важило у континуитету од 23. децембра 1993. до 31. марта 1994. године. Осим тога, оно је створило услове да се у Загребу 29. марта 1994. године потпише „Споразум о прекиду непријатељстава између Републике Хрватске и Републике Српске Крајине”, који је довео до јединог, релативно мирног раздобља током Грађанског рата у Хрватској.⁶ Управо у тим околностима одржано је друго фудбалско првенство РСК. Премда је и прво фудбалско првенство РСК у погледу система такмичења представљало својеврсни експеримент, а још више скуп компромиса начињених у циљу рационализације трошкова, у другом првенству из истих разлога систем такмичења је био још компликованији, пошто су такмичења у оквиру два регионална фудбалска савеза имала двије групе.

Регионално првенство Сјеверне Далмације и Лице

Систем такмичења у Сјеверној Далмацији и Лици промијењен је у односу на претходну сезону, па су, умјесто у јединственој лиги РФС, клубови били подијељени у двије групе према географском принципу. У Сјеверној Далмацији се надметало шест екипа, а у Лици осам, па је укупан број клубова у овом РФС остао исти као и претходне сезоне, упркос чињеници да је „Јединство” из Ислама Грчког играло у прогонству у Бенковцу, будући да је то село било потпуно уништено у ратним операцијама на почетку 1993. године.⁷ Првенство у обје групе играло се по двокру-

5 Н. Грубјешкић, „И фудбалери бране Крајину”, *Илочка реч*, 25. 10. 1993, 12.

6 Бојан Б. Димитријевић и Милан Гулић, *Српска војска Крајине (1992–1995)* (Београд: Институт за савремену историју; Бања Лука: Јавна установа Службени гласник Републике Српске, 2025), 371–373, 375–380.

7 Richard Mills, „Fighters, footballers and nation builders: wartime football in the Serb-held territories of the former Yugoslavia 1991–1996”, *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics* 16, no. 8 (2013), 951; Marko Stegnjaja i Mile Sovilj, *Islam Grčki*

жном систему, започело је почетком априла 1994, а завршило се средином јуна исте године.⁸ У групи за Сјеверну Далмацију на првом мјесту је завршила „Динара” из Книна, испред комшијске „Буковице” из Кистања. У одлучујућој утакмици прве двије екипе, која је одиграна у Книну у посљедњем колу, „Буковици” је била неопходна побједа, а „Динари” је био довољан само један бод. На сјевернодалматинском дербију, који је пратило чак 2500 гледалаца, „Динара” је одољела, а утакмица је завршена резултатом 0 : 0.⁹ Оба тима су на крају такмичења имала исти број бодова, а ко ће бити први одлучила је само боља гол разлика „Динаре”.¹⁰

	Клуб	Мјесто	Одигране утакмице	Побједе	Неријешени резултати	Пораз	Гол-разлика	Бодови
1.	<i>Динара</i>	Книн	10	6	3	1	21 : 6	15
2.	<i>Буковица</i>	Кистање	10	7	1	2	15 : 9	15
3.	<i>Јединство</i>	Ислам Грчки	10	3	4	3	9 : 9	10
4.	<i>Велебити</i>	Бенковац	10	4	1	5	12 : 12	9
5.	<i>Кричке</i>	Кричке ¹¹	10	3	2	5	6 : 12	8
6.	<i>Рудар</i>	Обровац	10	1	1	8	5 : 19	3

У групи за Лику није било толико неизвјесно. У конкуренцији осам тимова, на првом мјесту је завршио „Грачац” из истоименог мјеста, доминирајући испред „Јединства” из Доњег Лапца са шест бодова разлике.¹²

i njegovo SD „Jedinstvo” (Novi Sad: Krajiški kulturno-informacioni centar „Krajina”, 2017), 65.

8 Ј. Вученовић, „Првенство Републике Српске Крајине – група Сјеверна Далмација. Тројка за почетак”, *Глас српски*, 5. 4. 1994, 11.

9 Стево Гркинић, „Реми за титулу”, *Дерби*, 14. 6. 1994, 6.

10 „Првенство Републике Српске Крајине”, *Дерби*, 21. 6. 1994, 6.

11 Због близине прве линије фронта у односу на њихово фудбалско игралиште, „Кричке” су као домаћин играле на стадиону „Подворница” у Дрнишу (Миле Совиљ, *Фудбалски клуб Кричке* (Нови Сад: Крајишки културно-информациони центар „Крајина”, 2023), 39).

12 „Првенство Републике Српске Крајине”, *Дерби*, 21. 6. 1994, 6; Миле Совиљ, *Мој Грачац: мјесто, вријеме, људи, животи* (Нови Сад: Крајишки културно-информациони центар „Крајина”, 2016), 117.

	Клуб	Мјесто	Одигране утакмице	Побједе	Неријешени резултати	Пораз	Гол-разлика	Бодови
1.	<i>Грачац</i>	Грачац	14	12	1	1	33 : 5	25
2.	<i>Јединство</i>	Доњи Лапац	14	8	3	3	29 : 16	19
3.	<i>Партизан</i>	Кореница	14	7	4	3	34 : 13	18
4.	<i>Крбава</i>	Удбина	14	6	3	5	30 : 18	15
5.	<i>Устаник</i>	Срб	14	5	2	7	18 : 35	12
6.	<i>Плитвице</i>	Плитвичка Језера	14	3	2	9	14 : 35	8
7.	<i>Плашки</i> ¹³	Плашки	14	3	2	9	13 : 22	8
8.	<i>Лика-МОЛ</i> ¹⁴	Теслинград ¹⁵	14	1	3	10	12 : 38	5

Према пропозицијама, по завршетку такмичења у двије групе, требало је да улиједи разигравање за првака РФС Сјеверне Далмације и Лике,¹⁶ као и за коначни поредак на заједничкој табели. Коначни поредак је имао велики такмичарски значај, с обзиром на то да је пет првопласираних екипа наредне сезоне требало да игра у Првој лиги РСК – група „Запад”. Систем је предвиђао да двије првопласиране екипе – „Динара” и „Грачац”, у двомечу одлуче о прваку регионалног првенства и тиму који ће представљати овај РФС на завршном турниру. Остале екипе требало је да разигравају тако да друга екипа из једне групе игра са четвртом из друге групе, а трећа са трећом, такође у двомечу.¹⁷ Према таквом систему, парови баража су били: „Крбава” – „Буковица”; „Партизан” – „Јединство” (Ислам Грчки); и „Велебит” – „Јединство” (Доњи Лапац). Удбинска „Крбава” је у првој утакмици изгубила од „Буковице” на

13 Клуб из Плашког је између првог и другог фудбалског првенства РСК промијенио име, па је умјесто старог назива „Партизан” понио назив варошице из које долази.

14 МОЛ представља скраћеницу од „Марко Орешковић Лика”, што је назив радне организације металне индустрије из Личког Осика.

15 У вријеме Републике Српске Крајине Теслинград је био назив за Лички Осик.

16 Регионални фудбалски савез Сјеверне Далмације и Лике формиран је средином марта 1994. године на Оснивачкој скупштини у Грачацу (Д. Г., „Лига стартује у априлу”, *Глас српски*, 18. 3. 1994, 10).

17 Миле Сивиљ, „Туча, прекид, наставак“, *Дерби*, 26. 4. 1994, 6.

домаћем терену са 3 : 0,¹⁸ а „Партизан” је у Кореници истим резултатом изгубио од „Јединства” из Ислама Грчког.¹⁹ Потпуну доминацију сјевернодалматинских над личким екипама довршио је „Велебит” побједом у Бенковцу над „Јединством” из Доњег Лапца резултатом 2 : 0.²⁰

Нажалост, нисмо успјели да пронађемо резултате реванш утакмица, као ни резултате међусобног окршаја двије првопласиране екипе, премда смо утврдили да је укупни резултат у двомечу био 9 : 2 у корист „Динаре”.²¹ Осим по фудбалу, како сазнајемо из сачуване документације полицијских органа РСК, тај двомеч је остао упамћен и по инцидентима. Навијачи „Грачаца” су организовано отишли у Книн да бодре свој клуб, али тамо су се сукобили са навијачима „Динаре”, па је било и повријеђених. Како би се избјегли инциденти у реваншу, који је одигран 24. јуна 1994. године, из Станице јавне безбједности у Грачацу затражили су помоћ од Секретаријата унутрашњих послова Кореница. Процијењено је да је за обезбјеђење утакмице потребно ангажовање 60 припадника милиције, а у Грачацу су могли да рачунају само на 30. Због тога је из Коренице затражено још 30 припадника милиције и два возила „затвореног типа (марица)”. Као што видимо из овог инцидента, иако је рат увелико трајао, фудбалски ривалитети су били веома дубоко усађени, а жеља за такмичењем је надвладала рационалну неопходност кохезије српског народа. Ипак, овај инцидент је и својеврсни показатељ колико је фудбал био популаран, чак и у оваквим, специфичним ратним условима.²²

Судећи према коначној табели регионалног фудбалског првенства Сјеверне Далмације и Лике након разигравања, а коју прилажемо у наставку текста, можемо да закључимо да су сјевернодалматинске

18 Жељко Ђекић, „Буковица корак до елите“, *Дерби*, 21. 6. 1994, 6.

19 Миле Сивиљ, „Тројка за прву лигу“, *Дерби*, 21. 6. 1994, 6.

20 Ж. Ђекић, М. Рашета, „Довољно за реванш“, *Дерби*, 21. 6. 1994, 6.

21 Жељко Ђекић, „Један трофеј – пет жеља“, *Дерби*, 19. 7. 1994, 6.

22 „Zahtjev SJB Gračac SUP-u Korenica za osiguravanjem nogometne utakmice koja bi se trebala odigrati u Gračacu“, у *Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990.–1995. Dokumenti*, XII, *Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj (siječanj–lipanj 1994.)*, ur. Željka Križe Gračanin i Ivan Radoš (Zagreb: Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata; Slavonski Brod: Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, 2012), 456–457; Сивиљ, *Мој Грачац*, 115, 119.

екипе успјеле да очувају предност стечену у првим утакмицама. Тако су међу пет екипа из овог РФС које су избориле пласман у Прву лигу – група „Запад” за наредну такмичарску сезону биле четири сјевернодалматинске екипе („Динара” из Книна, „Буковица” из Кистања, „Велебит” из Бенковца и „Јединство” из Ислама Грчког) и само једна личка – „Грачац”.²³

	Клуб	Мјесто
1.	<i>Динара</i>	Книн
2.	<i>Грачац</i>	Грачац
3.	<i>Буковица</i>	Кистање
4.	<i>Велебиди</i>	Бенковац
5.	<i>Јединство</i>	Ислам Грчки
6.	<i>Партизан</i>	Кореница
7.	<i>Јединство</i>	Доњи Лапац
8.	<i>Крдава</i>	Удбина
9.	<i>Кричке</i>	Кричке
10.	<i>Устаник</i>	Срб
11.	<i>Плићвице</i>	Плитвичка Језера
12.	<i>Рудар</i>	Обровац
13.	<i>Лика-МОЛ</i>	Теслинград
14.	<i>Плашки</i>	Плашки

Регионално првенство Баније и Кордуна

У регионалном првенству Баније и Кордуна учествовало је истих 12 екипа као и претходне такмичарске сезоне. Првенство је почело крајем марта 1994.²⁴ и одиграно је по једнокружном систему, па је завршено 11. колом крајем маја исте године. На првом мјесту је завршио тадашњи шампион РСК „Банија” из Глине, али са само једним бодом више од „Младости” из Петриње.²⁵

23 Мићо Јурјевић, *Обровачки nogometni gen* (Zagreb: Vlastita naklada Mićo Jurjević, 2025), 79.

24 Боро Самарџија, „Кад се Ивичић распуца”, *Глас српски*, 25. 3. 1994, 12.

25 Исти, „Четворка за крај”, *Дерби*, 31. 5. 1994, 6; „Првенство Републике Српске Крајине”, *Дерби*, 21. 6. 1994, 6.

	Клуб	Мјесто	Оди- гране утак- мице	По- дје- де	Нери- јеше- ни резул- тати	По- рази	Гол- ра- злика	Бодо- ви
1.	<i>Банија</i>	Глина	11	10	0	1	43 : 5	20
2.	<i>Младоси</i>	Петриња	11	9	1	1	31 : 5	19
3.	<i>Младоси</i>	Топуско	11	9	0	2	23 : 7	18
4.	<i>Петрова јора</i>	Војнић	11	6	3	2	25 : 6	15
5.	<i>Јединство</i>	Двор	11	5	2	4	14 : 13	12
6.	<i>ОФК Вргин- моси</i> ²⁶	Вргин- мост	11	5	1	5	17 : 18	11
7.	<i>Младоси</i>	Костајни- ца	11	5	0	6	16 : 17	10
8.	<i>Слуњ</i>	Слуњ	11	4	0	7	18 : 17	8
9.	<i>Кордун Савић</i> ²⁷	Крњак	11	2	3	6	12 : 21	7
10.	<i>ППГ</i> ²⁸ <i>Шамарица</i>	Рујевац	11	2	2	7	13 : 33	6
11.	<i>Будућности</i>	Кнеже- вић Коса	11	1	3	7	8 : 25	5
12.	<i>б. мај</i>	Вељун	11	0	1	10	5 : 59	1

- 26 Између првог и другог првенства РСК фудбалском клубу из Вргинмоста, који је носио име тог градића, додат је придјев „омладински”, па је отуда пун назив био ОФК „Вргинмост”.
- 27 Фудбалски клуб из Крњака није мијењао име, али му је за друго фудбалско првенство РСК додат назив главног спонзора – ресторана „Савић”, па је пуно име било „Кордун Савић”.
- 28 ППГ је скраћеница од „Прва партизанска гимназија”, која је формирана на ослобођеној територији у Рујевцу 20. новембра 1943. године, а према одлуци Земаљског антифашистичког вијећа народног ослобођења Хрватске (ЗАВНОХ). Више о томе: Branko Gulán, „Prilog istorijatu prve partizanske gimnazije”, *Vojno-istorijski glasnik* 41, no. 1 (1990), 247–262. За друго првенство РСК скраћеници из које је изведен назив клуба додато је име Шамарице, оближње шумовите узвисине која обухвата централне и источне дијелове Зринске горе (Александар М. Ковјанић, „Географске детерминанте регионалног развоја Баније” (Докторска дисертација, Географски факултет Универзитета у Београду, 2022), 38–39).

Према пропозицијама такмичења, по завршетку 11. кола, прве двије екипе су у двомечу разигравале за првака РФС Баније и Кордуна, а уједно и за представника на завршном турниру за првака РСК, што је била новина у односу на претходну такмичарску сезону. У првој финалној утакмици за првака Баније и Кордуна „Младост” је дочекала глинску „Банију” у Петрињи. У веома напетој атмосфери, иако без голова, ова утакмица је прекинута у 43. минуту након што је капитен „Младости” Милан Шолић „брутално физички напао“ судију Драгана Кордића у тренутку када му је судија досудио други жути, а тиме и црвени картон. Након што су се у тучу укључили још неки играчи, судија је одсвирао крај утакмице,²⁹ која је регистрована службеним резултатом 3 : 0 за „Банију”. У реваншу у Глини, „Банија” је победила са 2 : 1, потврдивши тако титулу првака Баније и Кордуна и обезбједивши учешће на завршном турниру у Барањи.³⁰

Регионално првенство Западне Славоније

У регионалном првенству Западне Славоније у односу на прошлу сезону биле су три екипе више, укупно десет, па је било уочљиво јачање фудбалске организације на том простору. Није више било „Папука”, који је и на почетку прве сезоне фудбалских такмичења у РСК одустао од даљег такмичења, и „Напретка” из Лађевца, а у такмичење су се укључили „Хајдук” из Шеовице, „Бодеграј 93” из Лађевца, као и „Слобоштина” из Врбовљана и „Градина” из Трнаковца, који су се надметали и у сезони 1992/1993, али изван конкуренције. У двокружном систему одиграно је 18 кола, а веома убједљиво, као и у прошлом првенству, титулу регионалног првака понијела је екипа „Беговаче” из Шеовице, са седам бодова више од „Псуња” из Окучана.³¹

29 С. Крижанић, „Шолић црвени и удара”, *Дерби*, 14. 6. 1994, 6; Ђ. Ђ., „Фудбалери јуре судије”, *Српски глас*, 18. 6. 1994, 19.

30 Б. Самарџија, „Ивичић за финале”, *Дерби*, 21. 6. 1994, 6.

31 Драгољуб Драчина, „Ватромет у Лађевцима”, *Дерби*, 19. 4. 1994, 7; И. Влајковић, „Голлеада у Окучанима”, *Дерби*, 10. 5. 1994, 7; „Западна Славонија”, *Дерби*, 17. 5. 1994, 6; Ј. Влајковић, „Лига Западне Славоније”, *Глас српски*, 25. 5. 1994, 11; „Првенство Републике Српске Крајине”, *Дерби*, 21. 6. 1994, 6.

	Клуб	Мјесто	Одигра- не утак- мице	Побје- де	Нерије- шени ре- зултати	Пора- зи	Гол-ра- злика	Бодови
1.	Бејовача	Шеовица	18	15	3	0	66 : 18	33
2.	Псуњ	Окучани	18	13	0	5	83 : 25	26
3.	СРСК ³²	Смртић/ Ратковац	18	11	3	4	64 : 35	25
4.	Вешерани	Окучани	18	11	3	4	56 : 32	25
5.	Хајдук	Шеовица	18	10	2	6	53 : 29	22
6.	Бодеграј 93 ³³	Лађевац	18	6	5	7	40 : 58	17
7.	Слобошић- на	Врдовљани	18	2	6	10	27 : 56	10
8.	Градина	Трнаковац	18	4	2	10	22 : 60	10
9.	8. мај	Окучани	18	2	3	13	26 : 60	7
10.	Балкан	Јасеновац	18	1	3	14	21 : 85	5

Регионално првенство Источне Славоније и Западној Срема

У регионалном првенству Источне Славоније и Западног Срема одигран је комплетан двокружни систем од 30 кола – по 15 у јесењем и у прољећном дијелу првенства. У односу на претходну сезону, у првој лиги Источне Славоније и Западног Срема учествовала је једна више екипа – укупно 16. Није више било најслабије пласираног тима у претходној сезони „Слоге” из Старих Јанковаца, а нови прволигаши су били „Обилић” из Клисе и „Слога” из Пачетина, који су у претходној сезони заузели прва два мјеста у другој лиги области.³⁴ Јесењи дио првенства почео је 4. септембра 1993, а трајао је до 7. новембра исте године.³⁵ Јесењи првак је био „Вутекс” из Вуковара, са само једним бодом више од „Синђелић Босс комерца” из Трпиње, „Борца” из Боботе и „Хајдук Мирка” из Мирковаца.³⁶ Прво прољећно коло, односно 16. укупно, одиграно је 26–27. марта 1994, а посљед-

32 СРСК је скраћеница за „Смртићко-ратковачки спортски клуб”, како је названа екипа која је припадала Смртићу и Ратковцу, селима која су, због близине, дјеловала као једно.

33 Иако је клуб носио име села Бодеграј, утакмице је играо у сусједном Лађевцу, заузевши, у неку руку, мјесто тамошњег угашеног прволигаша „Напретка”.

34 Срђан Секулић, *Само Слоја: монографија ФК „Слоја” Пачетин* (Пачетин: Ногометни клуб „Слога” Пачетин, 2025), 31.

35 „Почело ново првенство”, *Вуковарске новине*, 16. 9. 1993, 6.

36 Ж. Трошић, „Вутекс јесењи првак”, *Вуковарске новине*, 9. 12. 1993, 7.

ње, 30. коло довршено је 22. јуна исте године. На крају првенства прво мјесто је заузео „Борац”, са само бодом више од „Синђелић Босс комерца”, док је прошлосезонски регионални првак „Хајдук Мирко” био тек шести. Ваља напоменути да су због одређених неправилности три клуба кажњена одузимањем бодова. „Тењи” су одузета три бода, што ју је коштало опстанка у лиги, а „Даљу” и „Обилићу” по један. Из лиге су испала три најлошије пласирана тима – „Слога”, „Обилић” и „Тења”.³⁷

	Клуб	Мјесто	Одигра- не утак- мице	Побједе	Нерије- шени ре- зултати	Пора- зи	Гол-ра- злика	Бодо- ви
1.	<i>Борац</i>	Бобота	30	24	2	4	99 : 22	50
2.	<i>Синђелић Босс комерц</i> ³⁸	Трпиња	30	23	3	4	101 : 30	49
3.	<i>Вушекс</i>	Вуковар	30	21	3	6	89 : 31	45
4.	<i>Борово</i>	Вуковар	30	16	8	6	79:39	40
5.	<i>Слоја</i>	Борово	30	14	9	7	64:44	37
6.	<i>Хајдук Мирко</i>	Мирковци	30	16	4	10	68 :41	36
7.	<i>Негославци</i>	Негославци	30	16	1	13	54 : 57	33
8.	<i>Вуковар</i>	Вуковар	30	13	4	13	48 : 52	30
9.	<i>Фрушкојо- рац</i>	Илок	30	10	5	15	50 : 56	25
10.	<i>БСК</i> ³⁹	Бијело Брдо	30	9	6	15	36 : 50	24
11.	<i>Даљ (-1)</i>	Даљ	30	11	3	16	52 : 70	24
12.	<i>Видор</i>	Сремске Лазе	30	6	7	17	35 : 87	19
13.	<i>Раднички</i>	Даљ	30	7	5	18	32 : 93	19
14.	<i>Тења (-3)</i>	Тења	30	8	5	17	44 : 86	18
15.	<i>Обилић (-1)</i>	Клиса ⁴⁰	30	5	4	21	35 : 67	13
16.	<i>Слоја</i>	Пачетин	30	3	7	20	25 : 86	13

37 „Дерби у Трпињи припао Синђелић Босс комерцу”, *Вуковарске новине*, 31. 3. 1994, 8; Б. Г., „Борац декласирао Борово”, *Вуковарске новине*, 22. 6. 1994, 6; „Вести из фудбала”, *Вуковарске новине*, 8. 7. 1994, 6; И. Нинић, „Крах тењског фудбала”, *Тења данас*, 29. 7. 1994, 16; Вељко Максић, *Сведоци времена: историјски преглед развоја села Бобоша* (Вуковар: Заједничко веће општина, 2023), 202.

38 За такмичење у другој сезони фудбалског првенства РСК „Синђелић” је свом имену додао и назив главног спонзора, трговине на велико „Босс комерц” из Трпиње.

39 БСК је скраћеница од „Бјелобрдски спортски клуб”.

40 „Обилић” је своје утакмице као домаћин играо у Боботи.

Регионално првенство Барање

У регионалном првенству Барање сви мечеви су, „ради спречености у јесен”, одиграни у прољеће 1994. године. Због тога је јединствена лига од 12 клубова, слично као и у регионалном првенству Сјеверне Далмације и Лике, подијељена у двије групе („Сјевер” и „Југ”), које су потом међусобно разигравале за регионалног првака, као и за поредак на коначној табели првенства овог РФС. За разлику од претходне сезоне, када се у барањској првој лиги надметало десет клубова, у другом првенству РСК прву лигу Барање чинило је 12 екипа – по шест у свакој групи. Прволигашима из прве сезоне фудбалског првенства РСК придружила су се два друголигаша – „Ластавица” из Грабовца и „Пролетер” из Новог Чеминца. Играло се по двокружном систему, па је у свакој групи барањске прве лиге одиграно по десет кола. У групи „Сјевер” надмоћна је била „Шпарта” из Белог Манастира, која је освојила прво мјесто испред „Белџа” из Кнежева. У групи „Југ” прво мјесто је убједљиво заузела „Дарда”, која је остварила свих десет побједа.⁴¹

Група Сјевер

	Клуб	Мјесто	Одигране утакмице	Побједе	Неријешени резултати	Порази	Гол-разлика	Бодови
1.	<i>Шпарта</i>	Бели Манастир	10	9	0	1	36 : 6	18
2.	<i>Белџе</i>	Кнежево	10	6	1	3	23 : 13	13
3.	<i>Јагран</i>	Шећерана	10	5	1	4	22 : 25	11
4.	<i>Борац</i>	Кнежеви Виногради	10	5	0	5	17 : 18	10
5.	<i>Ластавица</i>	Грабовац	10	2	0	8	14 : 40	4
6.	<i>Полети</i>	Каранац	10	2	0	8	9 : 19	4

41 Фудбалски савез Општине Бели Манастир, Билтен бр. 2, *Коначне табеле другој фудбалској првенства Барање у такмичарској 1993/94. у склопу Републике Српске Крајине, децембар 1994.* (документ из приватне колекције Златка Новака добијен захваљујући Срђану Секулићу); Borivoj Novaković, *50 godina nogometa u Baranji (1947/48.–1996/97.)* (Beli Manastir: Zavod za baranjsku povjesnicu, 2005), 76.

Група Јуї

	Клуб	Мјесто	Одигране утакмице	Побједе	Неријешени резултати	Порази	Гол-разлика	Бодови
1.	<i>Дарда</i>	Дарда	10	10	0	0	33 : 3	20
2.	<i>4. јули</i>	Угљеш	10	6	1	3	20 : 10	13
3.	<i>Брајсџиво</i>	Јагодњак	10	5	2	3	19 : 15	12
4.	<i>Меце</i>	Меце	10	3	2	5	13 : 23	8
5.	<i>Пролетер</i>	Нови Чеминац	10	3	1	6	16 : 22	7
6.	<i>Јован Лазић</i>	Болман	10	0	0	10	5 : 33	0

По завршеном првом дијелу првенства, услиједило је разигравање за коначан поредак на табели прве лиге регионалног првенства Барање. Екипе су играле двомеч са противником из друге групе који је заузео идентично мјесто на табели. Тако су за прво мјесто играли побједници група „Шпарта” и „Дарда”, за треће „4. јули” и „Беље” итд. У утакмици за прво мјесто „Шпарта” је победила „Дарду” са 5 : 1, а у реваншу је победила „Дарда” са 3 : 1, па је укупним резултатом 6 : 4 „Шпарта” поново постала регионални првак. У осталим утакмицама били су сљедећи резултати: „4. јули” – „Беље” 2 : 1, 2 : 1 (укупно 4 : 2); „Братство” – „Јадран” 5 : 3, 3 : 2 (укупно 8 : 5); и „Борац” – „Меце” 1 : 2, 4 : 2 (укупно 5 : 4); „Ластавица” – „Пролетер” 4 : 6, 6 : 5 (укупно 10 : 11). Утакмице између „Полета” и „Јована Лазића” нису одигране, па је двомеч регистрован службеним резултатом 3 : 0 у корист клуба из Каранца.⁴²

	Клуб	Мјесто
1.	<i>Шпарта</i>	Бели Манастир
2.	<i>Дарда</i>	Дарда
3.	<i>4. јули</i>	Угљеш
4.	<i>Беље</i>	Кнежево
5.	<i>Брајсџиво</i>	Јагодњак
6.	<i>Јадран</i>	Шећерана
7.	<i>Борац</i>	Кнежеви Виногради
8.	<i>Меце</i>	Меце

42 Исто.

9.	<i>Пролетер</i>	Нови Чеминац
10.	<i>Ласијавица</i>	Градовац
11.	<i>Полей</i>	Каранац
12.	<i>Јован Лазих</i>	Болман

Као и у претходној сезони, у Барањи се играла и друга лига, у којој се надметало чак 14 екипа, које су биле подијељене у двије групе („Сјевер” и „Југ”) са по седам тимова. С обзиром на то да је у сезони 1992/1993. у другој лиги Барање играло само осам тимова, као и да су се два најбоља пласирала у проширену прву лигу, уз шест друголигаша из прве сезоне фудбалских надметања у РСК, активирано је осам нових тимова. Тако су другу лигу такмичења у оквиру РФС Барања за сезону 1993/1994. чинили: „Швајцарница” (Швајцарница), „Напредак” (Батина), „Партизан” (Луг), „Барањац” (Топоље), „Слога” (Чеминац), БСК (Брањина),⁴³ „Биље” (Биље), „Хајдук” (Поповац), „Крајина” (Луч), „Јединство” (Брањин Врх), „Омладинац” (Барањско Петрово Село), „Слобода” (Дубошевица), „Крајишник” (Петловац) и „Змај” (Змајевац). Укупно узевши, у Барањи се те сезоне надметало 26 сениорских клубова, по чему је она предњачила у фудбалском смислу над остатком РСК.⁴⁴

Кул Рейублике Српске Крајине у фудбалу

Пошто су такмичења у регионалним првенствима завршена, а прије завршног турнира у Барањи, одиграна је завршница првог Купа Републике Српске Крајине у фудбалу. Управни одбор ФС РСК средином 1993. године донио је одлуку да од сезоне 1993/1994. стартује и Куп Републике Српске Крајине. Након прве фазе такмичења, коју су организовали регионални фудбалски савези, одиграна су полуфинала. У првом полуфиналу, односно финалу „Истока”, играли су „Шпарта” из Белог Манастира, као побједник купа на нивоу Барање, и „Вутекс” из Вуковара, као побједник купа на нивоу Источне Славоније и Западног Срема. У првој утакмици у Вуковару 9. јуна 1994. године „Вутекс” је победио ре-

43 БСК је скраћеница од „Брањински спортски клуб”.

44 Фудбалски савез Општине Бели Манастир, Билтен бр. 2, *Коначне табеле другој фудбалској првенства Барање у такмичарској 1993/94. у склопу Рейублике Српске Крајине, децембар 1994.*

зултатом 3 : 1. У реваншу, који је одигран седам дана касније у Белом Манастиру, „Шпарта” је победила „Вутекс” идентичним резултатом. Према пропозицијама, нису се играли продужеци, већ су одмах услиједили пенали. Присебнији у пенал серији били су играчи „Шпарте”, који су тако освојили титулу побједника Купа Источне Славоније, Западног Срема и Барање и пласирали се у финале Купа РСК.⁴⁵

У другом полуфиналу, односно финалу „Запада”, играли су „Буковица” из Кистања, као побједник купа на нивоу Сјеверне Далмације и Лике, и „Беговача” из Шеовице, као побједник купа на нивоу Кордуна, Баније и Западне Славоније. У првој утакмици у Кистањама 26. јуна 1994. године домаћини су убједљиво победили са чак 4 : 0. Најбољи играч утакмице био је Небојша Шуша, који је постигао чак три гола.⁴⁶ У реваншу у Шеовици 29. јуна, „Беговача” је успјела да победи резултатом 3 : 2, што је било недовољно, па се у финале купа РСК пласирала екипа „Буковице”.⁴⁷

Конечно, након одиграних 100 утакмица, у такмичењу које је укључило 104 екипе из читаве РСК, услиједило је финале између „Буковице” и „Шпарте”, које је одиграно 3. јула 1994. године на стадиону „Динаре” у Книну, уз директан телевизијски пренос.⁴⁸ Пред око 1500 гледалаца, на утакмици коју је судио Саван Жилић из Петриње, „Буковица” је победила „Шпарту” резултатом 3 : 1 и тако постала побједник првог Купа Републике Српске Крајине. Два гола за „Буковицу” постигао је Горан Шоргић, а један Вељко Безбрадица, док је почасни гол за „Шпарту” дао Велибор Лончар из пенала. Побједнички пехар капитену „Буковице” Жељку Тошићу уручио је Милан Мартић, предсједник Републике Српске Крајине.⁴⁹

45 Б. Г., „Шпарта боља од Вутекса”, *Вуковарске новине*, 22. 6. 1994, 6; Vučenović, „Sport i fizička kultura”, 231.

46 Ж. Ђекић, „Шуша све ријешао”, *Глас српски*, 29. 6. 1994, 14.

47 Ж. Ђекић, „Бољи иде даље”, *Глас српски*, 2–3. 7. 1994, 18; Љупче Мандић, *НК Буковица Кистање 1969–2019: једна љрича* (Кистање: Организациони одбор за обиљежавање 50 година НК „Буковица”; Опћина Кистање, 2019), 127–128.

48 Ј. В., „Буковица или Шпарта”, *Глас српски*, 1. 7. 1994, 12.

49 Ж. Тица, „Буковици куп”, *Глас српски*, 5. 7. 1994, 11; „Кистање у вину”, *Дерби*, 5. 7. 1994, 4; Mills, „Fighters, footballers and nation builders”, 951; Мандић, *НК Буковица Кистање*, 128–129.

С обзиром на то да такмичење у купу у сезони 1994/1995. није завршено због погоршања ратних прилика и слома западног дијела РСК, куп такмичење у сезони 1993/1994. било је једино које је одиграно, а „Буковица“ је остала једини освајач тог такмичења.⁵⁰

Екипа „Буковице” из Кистања, побједник Купа Републике Српске Крајине у фудбалу за сезону 1993/1994. (Дерби, 5. 7. 1994, 4)

50 Фудбалски савези Републике Српске и Републике Српске Крајине договорили су се да побједници купа двије српске државе западно од Дрине одиграју двомеч за побједника Суперкупа. Тако је „Буковица” одмјерила снаге са „Козаром”. У првом мечу у Градишци 9. октобра 1994. године пред око 1000 гледалаца боља је била „Козара” 2 : 1, док је у реваншу у Кистањама 22. октобра пред око 2500 гледалаца побиједила „Буковица” 1 : 0. С обзиром на постигнути гол у гостима, Буковица је освојила трофеј Суперкупа Републике Српске и Републике Српске Крајине, који је одигран само тада и никада више (Vučenović, „Sport i fizička kultura”, 231–232; Мандић, *НК Буковица Кистање*, 131–137).

*Завршни турнир за другој првака
Републике Српске Крајине*

Након што су 64 екипе међусобно разигравале у пет регионалних првенстава и одиграле укупно 774 утакмице,⁵¹ дошло се до завршног турнира Другог првенства Републике Српске Крајине. Одлучено је да се завршни турнир одржи у Барањи од 25. до 30. јула 1994. године. На састанку у Топуском, који је одржан крајем маја 1994. године, на коме су предсједник и секретар Фудбалског савеза РСК Љупче Мандић и Јован Вученовић разговарали са представницима регионалних фудбалских савеза, договорени су детаљи организације завршног турнира, а представници Белог Манастира су обећали да ће „све бити спремно до предвиђеног рока“.⁵² На састанку представника Фудбалског савеза РСК и регионалних савеза у Белом Манастиру 13. јула 1994. године одређен је и редослијед утакмица, као и на којим ће се стадионима играти.⁵³

С обзиром на ратне прилике, организација завршног фудбалског турнира, као и свих спортских такмичења уопште, значила је да је фудбалере требало повући са фронта, гдје су се многи, као војни обвезници, у том тренутку налазили. У Главни штаб Српске војске Крајине, на руке начелника штаба, 6. јула 1994. године стигао је допис са потписом министра одбране у Влади РСК пуковника Радета Тањге. Он се позвао на захтјев книнске „Динаре“ којим је затражено „да се привремено ослободе од војне обавезе фудбалери овог клуба ради припрема за завршно такмичење у првенству Републике Српске Крајине“ и сутерисао „да би требало удовољити наведеном захтјеву и ослободити играче *Динаре*“.⁵⁴

Уочи почетка завршног турнира тренер „Динаре“ Марко Галић је био веома самоувјерен: „Нико нема тако квалитетан играчки кадар.

51 Највише утакмица је одиграно у регионалном првенству Источне Славоније и Западног Срема чак 450 (58,14%), потом у Сјеверној Далмацији и Лици 94 (12,14%), у Западној Славонији 90 (11,63%), у Барањи 72 (9,30%), а најмање је одиграно на Банији и Кордуну 68 (8,79%).

52 М. Совиљ, „Фудбалски скуп у Топуском“, *Глас српски*, 27. 5. 1994, 11.

53 „Ко је нови првак“, *Вуковарске новине*, 29. 7. 1994, 5.

54 Хрватски меморијално-документацијски центар Домовинског рата (ХМДЦДР), Главни штаб Српске војске Крајине (6), кутија 8, Република Српска Крајина, Министарство одбране, Бр. 1655-3/94, 6. 7. 1994.

Жорић, Триван, Врцељ, Туркаљ, Његић, Тица одлични су фудбалери, који могу играти и у југословенским клубовима. Одавно Динара није била овако јака, одавно толико нисмо жељели шампионску круну.”⁵⁵ Са припрема на Плитвичким језерима слично је поручивао и голман „Динаре” Бошко Борјан: „Све ривале цијеним, али, без имало претјеривања, Динара је најбоља. Много смо добили доласком голгетера Жорића. Он ће у тандему са Триваном ’завити’ све противничке одбране у црно. Са њим, сигуран сам, на турниру ћемо бити први, односно у Книн донијети шампионску титулу.”⁵⁶ Да је „Динара” у предности у односу на остале екипе тврдио је чак и капитен „Шпарте” Срећко Бандов: „Динара је први фаворит. Шпарта и Банија из прикрајка ће вребати своју шансу. Наша предност је што играмо на свом терену, пред својим навијачима. То бисмо морали искористити.” Међутим, сагласје ипак није било потпуно, па је Милан Томић играч „Беговаче” поручивао: „Нас су сви отписали. Али, многи ће се опећи у дуелу са нама.” Фаворите су упозоравали и из „Борца” из Боботе: „Безброј пута се досад догодило да аутсајдер изненади фаворита. Зашто то не би могло и овог пута.”⁵⁷ Један од најбољих играча „Баније” из Глине, Ђорђе Бадрић је вјеровао у своју екипу, притом истичући неке објективне потешкоће у одбрани титуле шампиона: „Обавеза шампиона РСК је да титулу брани и одбрани, мада смо сви свјесни да ће сви тимови у Белом Манастиру баш против нас играти са мотивом више за игру и побједу. Биће нам тешко јер је терен Шпарте већи од осталих терена на којима смо досада играли, то изискује знатно веће напоре.”⁵⁸

Екипе учеснице завршног турнира стигле су у Бели Манастир 24. јула 1994. године, дан уочи почетка такмичења. Сутрадан је за представнике ФС РСК, чланове Организационог одбора, судије и по три представника руководства свих екипа организован пријем код предсједника општине, а затим и конференција за новинаре, која је организована у прес-центру у згради Дома старих.⁵⁹

55 Ж. Тица, „Квалитет за трон”, *Дерби*, 26. 7. 1994, 6.

56 Ж. Т., „Титула се сели у Книн”, *Дерби*, 19. 7. 1994, 6.

57 Ж. Тица, „Книнце нишане титулу”, *Дерби*, 26. 7. 1994, 6.

58 С. Крижанић, „Банија је најбоља”, *Дерби*, 12. 7. 1994, 6.

59 Фудбалско првенство РСК, Бели Манастир 24.–31.07.1994, *Информативни водич* (документ добијен захваљујући Душку Дејановићу).

Првог дана завршног турнира, 25. јула 1994. године одржано је свечано отварање турнира, а затим су одигране двије утакмице. На првој утакмици, која је одиграна пред 2500 гледалаца на стадиону у Градском парку у Белом Манастиру, домаћин турнира „Шпарта” је декласирала „Беговачу” из Шеовице резултатом 6 : 0. Утакмицу је судио Давор Миљевић из Бенковца, а голове су постигли: Лацо, Лончар, Чорбић, Цвијановић, Трифуновић и Стојановић. На стадиону „Беља” у Кнежеву, прошлогодишњи првак „Банија” из Глине је побиједила јединог дебитанта на завршном турниру „Борац” из Боботе резултатом 2 : 1. На утакмици, коју је пратило око 500 гледалаца, а судио Јован Зечевић из Белог Манастира, голове за „Банију” су постигли Сузић и Вујасин, док је једини погодак за „Борац” дао Божић.⁶⁰

Другог дана турнира, 26. јула 1994. године одигране су такође двије утакмице. „Шпарта” је побиједила браниоца титуле глинску „Банију” резултатом 2 : 1. Утакмица је одиграна на стадиону „Јадрана” у Шећерани, предграђу Белог Манастира. У извјештају београдског *Сјорџа* стоји да је утакмицу пратило 1000 гледалаца, док *Глас српски* из Бањалуке наводи да је чак 3000 гледалаца било присутно. Утакмицу је судио Слободан Божић из Пачетина, а стријелци за „Шпарту” су били Ливазовић и Чорбић, док је једини гол за „Банију” постигао Бадрић. У другој утакмици, која је одиграна на стадиону „Дарде”, книнска „Динара” је побиједила „Беговачу” из Шеовице резултатом 2 : 0. Утакмицу је, према различитим процјенама штампе, пратило 500–700 гледалаца, судија је био Душан Рудић из Каранца, а голове за „Динару” постигли су Врцељ и Триван.⁶¹

Трећег дана турнира, 27. јула 1994. године „Шпарта” је на свом стадиону у Белом Манастиру одиграла без голова против „Борца” из Боботе. Утакмицу је судио Тодор Шљивар из Голубића, а на трибинама је било око 1500 гледалаца. На другој утакмици, која је одиграна пред око 500 гледалаца на стадиону у селу Меце, недалеко од Дарде, „Банија” је неочекивано убједљиво побиједила „Динару” са 5 : 2, иако то није наговјештавало прво

60 Ратко Стевић, „Силовит старт Шпарте”, *Сјорџ*, 27. 7. 1994, 10; „Турнир за првака Републике Српске Крајине. Први дан”, *Глас српски*, 28. 7. 1994, 13; „Завршни турнир фудбалског првенства РСК. Ко је нови првак?”, *Вуковарске новине*, 29. 7. 1994, 5.

61 Р. Стевић, „Старт Динаре победом”, *Сјорџ*, 28. 7. 1994, 10; „Турнир за првака Републике Српске Крајине. Други дан”, *Глас српски*, 28. 7. 1994, 13.

полувријеме у којем су Книњани водили са 2 : 1. Утакмицу је судио Радивој Верчевић из Негославаца, три гола за „Банију” дао је Ивичић, а два гола Бадрић, док су стријелци за „Динару” били Жорић и Тица.⁶²

Четвртог дана турнира, 29. јула 1994. године на стадиону у Дарди пред око 500 гледалаца „Борац” је победио „Динару” резултатом 4 : 3, чиме је кнински тим дефинитивно остао без трофеја, премда је био главни фаворит. Утакмицу је судио Душан Рудић из Каранца. Два поготка за „Борац” постигао је Божић, а по један су дали Шормаз и Самарчић, док је за „Динару” два гола дао Триван, а један Жорић. На другој утакмици, одиграној у Градском парку у Белом Манастиру, „Банија” је била боља од „Беговаче” резултатом 2 : 1. Утакмицу је пратило око 500 гледалаца, а судио је Обрад Штрбац из Кистања. Стријелци за „Банију” су били Ивичић и Вујасин, док је једини гол за „Беговачу” постигао Вујић.⁶³

Коначно, петог дана турнира, 30. јула 1994. године разријешена је дилема око првака. „Шпарта” је на свом стадиону у Белом Манастиру победила „Динару” резултатом 1 : 0 – у утакмици која је директно преношена на телевизији и обезбидијела титулу шампиона Републике Српске Крајине. Пред око 1000–2000 гледалаца, утакмицу је судио Радивој Верчевић из Негославаца, а једини гол за „Шпарту” постигао је Лапац. За то вријеме, на стадиону „Беља” у Кнежеву одиграна је утакмица између „Борца” и „Беговаче”, коју је доботски тим добио резултатом 1 : 0. Пред око 400 гледалаца, утакмицу је судио Саван Жилић из Петриње, а једини погодак је постигао Божић. По завршетку свих утакмица, министар физичке културе и спорта у Влади РСК Миливој Војновић предао је шампионски пехар капитену „Шпарте” Драгану Страјнићу, а првенство је званично затворио предсједник ФС РСК Љупче Мандић.⁶⁴

62 Т. Папић, „Динара на кољенима”, *Глас српски*, 29. 7. 1994, 10.

63 „Сумрак книнског фаворита”, *Сјорџ*, 31. 7. 1994, 10; Т. Папић, „Завршни турнир за првака Републике Српске Крајине. Четврти дан”, *Глас српски*, 1. 8. 1994, 11.

64 Ратко Стевић, „Титула Беломанастирцима”, *Сјорџ*, 1. 8. 1994, 7; Т. Папић, „Завршни турнир за првака Републике Српске Крајине. Пети дан”, *Глас српски*, 1. 8. 1994, 11; Vučenović, „Sport i fizička kultura”, 225–226; Јован С. Вученовић, *Ошџи и џенџи-џиџи из џодинарској завичаја: заџиљешке о народу, обичајима, џтрадицији, иџиорији, кулџиури, сјорџу и доџађајима (ошџиџим иџенџиџиџиџима) из завичаја Врличко-Цеџинске Крајине и Книнске Крајине, заџисани џослије 1995. џодине* (Београд: Удруже-

	Клуб	Мјесто	Одигра- не утак- мице	Побједе	Нерије- шени ре- зултати	Порази	Гол-ра- злика	Бодови
1.	<i>Шпарта</i>	Бели Манастир	4	3	1	0	9:1	7
2.	<i>Банија</i>	Глина	4	3	0	1	10:6	6
3.	<i>Борац</i>	Бобота	4	2	1	1	6:5	5
4.	<i>Динара</i>	Книн	4	1	0	3	7:10	2
5.	<i>Бејовача</i>	Шеовица	4	0	0	4	1:11	0

Укупно узевши, утакмице завршног турнира играле су се у пет мјеста у Барањи. Од десет утакмица завршног турнира, четири су се играле у Белом Манастиру, по двије у Кнежеву и Дарди, а по једна у Шећерани и Мецу. У склопу завршног турнира у фудбалу одржан је и пратећи културно-забавни програм, који је обухватио изложбу слика и изложбу ловних експоната, промоцију књиге „Манастир Брана и село Брањина у прошлости”⁶⁵ и прославу Дана устанка Барање, у оквиру кога су одржане двије вечери фолклора, пјесме и игре у Белом Манастиру и Кнежевим Виноградима.⁶⁶

По завршетку турнира, услиједили су избори за најбоље играче. Ипак, због неслагања између тренера и новинара, изабрана су два најбоља тима завршног турнира. Према тренерима, идеалан је био: 1. Вучковић („Борац”), 2. Туркаљ („Динара”), 3. Лапац („Шпарта”), 4. Страјнић („Шпарта”), 5. Врцељ („Динара”), 6. Бадрић („Банија”), 7. Жорић („Динара”), 8. Лончар („Шпарта”), 9. Сузић („Банија”), 10. Триван („Динара”) и 11. Божић („Борац”). Према тренерима, најбољи играч турнира је био Филип Триван из „Динаре”,⁶⁷ а најбољи голман Љубан Вучковић из

ње прогнанника, избјеглица и интерно расељених грађана у отаџбини Србији „Бусије”; Српско културно друштво „Зора”, 2017), 255–256.

65 Стеван Михалчић и Перо Матић, *Манастир Брана и село Брањина у прошлости. Велика народна скупиштина 1918* (Бели Манастир: Народни универзитет „Вук Караџић”, 1994).

66 Фудбалско првенство РСК, Бели Манастир 24.–31.07.1994, *Информативни водич*.

67 Од свих играча који су наступали на завршном турниру другог фудбалског првенства РСК у фудбалском свијету највише је постигао Филип Триван. Рођен је 25. септембра 1990. године у Ници. Током своје фудбалске каријере наступао је за „Борац” из Бањалуке, „Троглав” из Ливна, „Борац” из Дрвара и „Динару” из Книна, а зенит је достигао наступајући за „Приштину”. Посљедње године живота провео је у Босанском Грахо-

„Борца”. С друге стране, према одлуци новинара најбољи тим завршног турнира је био: 1. Билић („Шпарта”), 2. Туркаљ („Динара”), 3. Лапац („Шпарта”), 4. Страјнић („Шпарта”), 5. Бандов („Шпарта”), 6. Врцељ („Динара”), 7. Лацо („Шпарта”), 8. Лончар („Шпарта”), 9. Чорбић („Шпарта”), 10. Бадрић („Банија”) и 11. Триван („Динара”). По новинарима, најбољи играч турнира је био Золтан Лацо из „Шпарте”, а најбољи голман Станислав Билић, такође из „Шпарте”.⁶⁸ На челу листе стријелача са по четири поготка били су Бадрић из „Баније” и Божић из „Борца”, док су по три гола дали: Ивичић („Банија”), Триван („Динара”) и Чорбић („Шпарта”), а по два Вујасин („Банија”) и Жорић („Динара”).⁶⁹

Екипа *Шпарте* из Белог Манастира, шампион Републике Српске Крајине у фудбалу за сезону 1993/1994. (снимио Растко Остојић, *Дерби*, 26. 7. 1994, 1)

ву, одакле је његова породица била поријеклом. Умро је у Универзитетско-клиничком центру у Бањалуци 19. марта 2025. године („Одлазак Филипа Тривана: Умјесто у Звезду, отишао у рат”, Глас Српске, датум приступа 30. 3. 2026, <https://www.glassrp-ske.com/lat/sport/fudbal/odlazak-filipa-trivana-umjesto-u-zvezdu-otisao-u-rat/571088>).

68 Ж. Трошић, „Шпарта прва, Борац трећи”, *Вуковарске новине*, 18. 8. 1994, 8.

69 „Тандем на челу”, *Дерби*, 2. 8. 1994, 6.

Беломанастирска „Шпарта” је освајањем титуле првака показала да је најбољи фудбалски колектив у читавој РСК, с обзиром на то да јој је на првом завршном турниру титула измакла за један гол,⁷⁰ а осим тога, „Шпарта” је неколико недјеља раније била на корак од освајања трофеја и у Купу Републике Српске Крајине. За „Шпарту” је титула првака РСК дошла на седамдесетогодишњицу од оснивања клуба. Тренер „Шпарте” Љутомир Љуто Брњеварац је указао на то: „Па зар има нешто љепше од овог? Сигурно је да је ово најљепши дар за клупски рођендан. Управо због овог јубилеја толико смо прижељкивали да тријумфујемо на овом турниру. И, ево, успјели смо.” Золтан Лацо, нападач „Шпарте”, који је од новинара проглашен за најбољег играча турнира, додао је: „Драго ми је што сам проглашен за најбољег играча, али ми је још дража ова титула. Сад је ваљда свима јасно да нам нема равног у нашој држави.”⁷¹

70 Гулић и Стамболија, „У предасима између битака”, 177–178.

71 Ж. Тица, „Шампионски дар за рођендан”, *Дерби*, 2. 8. 1994, 6.

Резиме

Упркос ратним околностима, у Републици Српској Крајини су оснивани струковни спортски савези, који су, у мјери у којој је то било могуће, организовали и спортска такмичења. С обзиром на распрострањеност и популарност фудбалског спорта, фудбалски савез је био најорганизованији струковни савез у Републици Српској Крајини, а фудбалска такмичења најорганизованија и најраспрострањенија.

Пошто је Република Српска Крајина постала Заштићена зона Уједињених нација, у сезони 1992/1993. одржано је прво фудбалско првенство. Упркос чињеници да је агресијом Хрватске војске на фронту у Сјеверној Далмацији отказан прољећни дио првенства, оно је приведено крају завршним турниром, на којем је титулу освојила „Банија” из Глине. Упркос очекивањима да ће се друго првенство играти у нешто бољим околностима, упркос рату који је и даље трајао, агресија Хрватске војске на подручју Медачког џепа учинила је да се овог пута не одигра јесењи дио првенства.

Поред свих проблема, такмичење је било комплетније од претходног, а играло се по регионалном принципу у нешто измијењеном формату. По завршетку регионалних надметања, у Барањи је крајем јула 1994. године одигран завршни турнир на којем је титулу освојила „Шпарта” из Белог Манастира. У чланку смо, на основу расположивих докумената, штампе и стручне литературе, настојали да представимо околности у којима је одржано друго првенство Републике Српске Крајине у фудбалу, као и да реконструишемо систем такмичења, побројимо клубове учеснике и тако освијетлимо и тај сегмент живота на зараћеном простору најзападније српске државе.

Списак референци – Reference List

Архиви – Archives

- Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata. Fond 6, Glavni štab Srpske vojske Krajine.

Необјављени извори – Unpublished Sources

- Fudbalski savez Opštine Beli Manastir, Bilten br. 2, *Konačne tabele drugog fudbalskog prvenstva Baranje u takmičarskoj 1993/94. u sklopu Republike Srpske Krajine, decembar 1994.* (Cyrillic)
- Fudbalsko prvenstvo RSK, Beli Manastir 24.–31.07.1994, *Informativni vodič.* (Cyrillic)

Објављени извори – Published Sources

- *Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990.–1995. Dokumenti, XII, Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj (siječanj–lipanj 1994.),* ur. Željka Križe Gračanin i Ivan Radoš. Zagreb: Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata; Slavonski Brod: Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, 2012.

Штампа – Newspapers

- *Vukovarske novine* (1994) (Cyrillic)
- *Glas srpski* (1994) (Cyrillic)
- *Derbi* (1994) (Cyrillic)
- *Iločka reč* (1993) (Cyrillic)
- *Sport* (1994) (Cyrillic)
- *Srpski glas* (1994) (Cyrillic)
- *Tenja danas* (1994) (Cyrillic)

Извори са интернета – Internet Sources

- Glas Srpske. „Odlazak Filipa Trivana: Umjesto u Zvezdu, otišao u rat”. Datum pristupa 30. 3. 2026. <https://www.glassrpske.com/lat/sport/fudbal/odlazak-filipa-trivana-umjesto-u-zvezdu-otisao-u-rat/571088>.

Литература – Secondary Works

- Vierda, Branka i Nikola Puharić. *Politika brisanja: Operacija Džep 93 i njene posljedice.* Zagreb: Srpsko narodno vijeće, 2025.

- Vučenović, Jovan. „Sport i fizička kultura u Republici Srpska Krajina”. U *Republika Srpska Krajina: istorijski i geopolitički uzroci formiranja, okupacija i posljedice. Referati i saopštenja*, uredili Momčilo Subotić, Mirko S. Radaković i Momčilo Diklić, 210–237. Beograd: Udruženje „Krajiški privrednik”; Institut za političke studije, 2016. (Cyrillic)
- Vučenović, Jovan S. *Oteti identitet iz podinarskog zavičaja: zabilješke o narodu, običajima, tradiciji, istoriji, kulturi, sportu i događajima (otetim identitetima) iz zavičaja Vrljičko-Cetinske Krajine i Kninske Krajine, zapisani poslije 1995. godine*. Beograd: Udruženje prognanika, izbjeglica i interno raseljenih građana u otadžbini Srbiji „Busije”; Srpsko kulturno društvo „Zora”, 2017. (Cyrillic)
- Gulan, Branko. „Prilog istorijatu prve partizanske gimnazije”. *Vojno-istorijski glasnik* 41, no. 1 (1990), 247–262.
- Gulić, Milan. „Nastanak i rad Skupštine Srpske Autonomne Oblasti Krajina (30. 4 – 19. 12. 1991)”. *Istorija 20. veka* 44, no. 2 (2026), 543–562. DOI <https://doi.org/10.29362/ist20veka.2026.2.gul.543-562>
- Gulić, Milan. „The Birth of Republic of Serb Krajina”. In *Repeating History 1941–1991? Two break-ups of Yugoslavia as repeated History? Serbian perspectives*, edited by Predrag J. Marković and Bojan B. Dimitrijević, 301–324. Belgrade: Institute for Contemporary History, 2021. DOI: 10.29362/2589.gul.301-324
- Gulić, Milan i Nebojša Stambolija. „U predasima između bitaka: Prvo fudbalsko prvenstvo Republike Srpske Krajine 1992/1993.” *Tokovi istorije* 31, no. 1 (2023), 163–184. DOI <https://doi.org/10.31212/tokovi.2023.1.gul.163-184> (Cyrillic)
- Gulić, Milan. „Proglašenje Republike Srpske Krajine: u sjenci Vensovog plana”. U *Pravo na postojanje: zbornik radova iz istorije Republike Srpske*, prir. Predrag Lozo, 263–339. Banja Luka: Javna ustanova Službeni glasnik Republike Srpske, 2025. (Cyrillic)
- Dimitrijević, Bojan B. i Milan Gulić. *Srpska vojska Krajine (1992–1995)*. Beograd: Institut za savremenu istoriju; Banja Luka: Javna ustanova Službeni glasnik Republike Srpske, 2025. (Cyrillic)
- Jurjević, Mićo. *Obrovački nogometni gen*. Zagreb: Vlastita naklada Mićo Jurjević, 2025.
- Kovačević, Drago. *NK Dinara, Knin 1913–2013: ni manjeg grada ni većeg kluba*. Beograd: Udruženje bivših igrača i prijatelja NK Dinara Knin, 2013.
- Kovjanić, Aleksandar M. „Geografske determinante regionalnog razvoja Banije”. Doktorska disertacija, Geografski fakultet Univerziteta u Beogradu, 2022. (Cyrillic)
- Maksić, Veljko. *Svedoci vremena: istorijski pregled razvoja sela Bobota*. Vukovar: Zajedničko veće opština, 2023. (Cyrillic)

- Mandić, Ljupče. *NK Bukovica Kistanje 1969–2019: jedna priča*. Kistanje: Organizacioni odbor za obilježavanje 50 godina NK „Bukovica”; Općina Kistanje, 2019. (Cyrillic)
- Mills, Richard. „Fighters, footballers and nation builders: wartime football in the Serb-held territories of the former Yugoslavia 1991–1996”. *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics* 16, no. 8 (2013), 945–972. DOI: 10.1080/17430437.2013.801220
- Mihaldžić, Stevan i Pero Matić. *Manastir Brana i selo Branjina u prošlosti. Velika narodna skupština 1918*. Beli Manastir: Narodni univerzitet „Vuk Karadžić”, 1994. (Cyrillic)
- Novaković, Borivoj. *50 godina nogometa u Baranji (1947/48.–1996/97.)*. Beli Manastir: Zavod za baranjsku povjesnicu, 2005.
- Pjevač, Dragan i Duško Čelić, prir. *Ratni zločini nad Srbima u Hrvatskoj 1991–1995. Ratni zločini nad Srbima na Kosovu i Metohiji 1998–2004*. Beograd: Koordinacija srpskih udruženja porodica nestalih, ubijenih i poginulih lica sa prostora bivše Jugoslavije, 2019. (Cyrillic)
- Stambolija, Veljko, ur. *Prvi fudbalski šampionat Republike Srpska Krajina u sezoni 1992/93*. Glina: Informacioni centar Skupštine opštine Glina, Fudbalski klub „Banija” – Glina, 1993. (Cyrillic)
- Sekulić, Srđan. *Samo Sloga: monografija FK „Sloga” Pačetin*. Pačetin: Nogometni klub „Sloga” Pačetin, 2025. (Cyrillic)
- Sovilj, Mile. *Moj Gračac: mjesto, vrijeme, ljudi, život*. Novi Sad: Krajiški kulturno-informacioni centar „Krajina”, 2016. (Cyrillic)
- Sovilj, Mile. *Fudbalski klub Kričke*. Novi Sad: Krajiški kulturno-informacioni centar „Krajina”, 2023. (Cyrillic)
- Stegnjaja, Marko i Mile Sovilj. *Islam Grčki i njegovo SD „Jedinstvo”*. Novi Sad: Krajiški kulturno-informacioni centar „Krajina”, 2017.

SUMMARY

Milan Gulić
Nebojša Stambolija

“Even Footballers Defend Krajina”: The Second Football Championship of the Republic of Serbian Krajina, 1993–1994.

ABSTRACT: This article examines the second football championship of the Republic of Serbian Krajina in 1993–1994 and the circumstances under which it occurred. The second championship was the only one held in relatively peaceful conditions, considering that the war was still ongoing, but it was also the last to be completed. The competition again had a regional character and culminated in the final tournament in Beli Manastir, Baranya, at the end of July 1994. The title was won by “Šparta” from Beli Manastir. The article is based on press reports from Serbia, the Republic of Srpska, and the Republic of Serbian Krajina, as well as published and unpublished documents and professional literature.

KEYWORDS: Civil War in Croatia, Republic of Serbian Krajina, football, second football championship, Beli Manastir, “Šparta”, “Banija”, “Borac” (Bobota), “Dinara”, “Begovača”.

Despite wartime conditions, professional sports associations were founded in the Republic of Serbian Krajina, and they proceeded to organize sports competitions whenever circumstances allowed. Given the prevalence and popularity of football, the football association was the most organized among them, and football competitions were the most structured and widespread.

After the Republic of Serbian Krajina became a United Nations Protected Area, the first football championship was held in the 1992/1993 season. Although the spring part of the championship was canceled due to the Croatian Army’s offensive on the front in Northern Dalmatia, the season concluded with a final tournament, in which “Banija” from Glina won the title. De-

spite expectations that the second championship would take place under somewhat better circumstances, the ongoing war and the Croatian Army's offensive in the Medak Pocket area made the autumn portion of the competition impossible.

Despite these challenges, the competition was more complete than the previous one and was held on a regional basis in a slightly modified format. After the regional competitions concluded, the final tournament was played in Baranya at the end of July 1994, where "Šparta" from Beli Manastir won the title. Drawing on available documents, press reports, and professional literature, this article aims to present the circumstances in which the second football championship of the Republic of Serbian Krajina was held, reconstruct the competition system, list the participating clubs, and thus shed light on this aspect of life in the war-torn area of the westernmost Serbian state.